

La nova rotonda facilita l'accés als veïns de la urbanització Les Salines.

L'ampliació de la carretera ha permès obrir el pas als vianants

Tema / pàgines 3-4

Les millores de la CG-3 incorporen nous vorals, carril bici i una rotonda d'accés a Les Salines

La modificació del POUP planteja un gran repte per trobar l'equilibri entre el creixement i el paisatge

Viure Ordino / pàgines 14-15

Publicació digital del segon volum de la toponímia de la vall dedicada als pobles de Llorts i el Serrat

Entrevista / pàgines 12-13

Samuel Duró:

«Cal que alguns propietaris de gossos mostrin un comportament més cívic»

«Som la parròquia que més ha avançat en la separativa d'aigües»

Sumari

pàgina 7

Esports

Esteve: «La Font Blanca és un model per a l'ISMF»

pàgines 8-9

Medi ambient

Sorteny, inclòs en el projecte transpirinenc GREEN

pàgina 10

Activitats

9a Escola de mares i pares

pàgina 11

Gent gran

Lurdes Riba, presidenta de la nova Associació

pàgines 22-23

No et perdis...

Assajos per cantar les caramelles

pàgina 24

L'Ordino de...

Inka Bellés Naudí

Editorial

Després de fer una compareixença sobre el primer any de mandat, al tancament d'aquestes pàgines preparem la convocatòria d'una nova reunió de poble per presentar a la ciutadania el Pla director d'Ordino-Arcalís el dimarts 28 de febrer, a les 21 h,

a l'ACCO. El Consell d'administració de SECNOA ja disposa d'un full de ruta amb les directrius que hauria de seguir

l'estació d'Ordino-Arcalís a mitjà termini per aconseguir la viabilitat econòmica. Pel que fa al Comú, ens mantenim fermes en la nostra paraula i volem actuar amb transparència, per això volem compartir amb tot el poble d'Ordino aquest Pla director. La nostra voluntat és trobar una solució que neixi del consens, i així s'ha posat sobre la taula des del primer moment. No em cansaré de donar una visió optimista del futur d'una estació que és motor i referent, no únicament a la parròquia. Les dimensions reduïdes del nostre camp de neu són inversament proporcionals a l'èxit i la mag-

nitud d'alguns esdeveniments que s'hi han celebrat aquests mesos d'hivern, com ara el Freeride World Tour o part de la competició El Dorado, que han deixat les imatges més espectaculars de la temporada i consoliden Arcalís com el paradís

Som una parròquia que ha sabut fer front al progrés sense renunciar al seu patrimoni

de l'esquí forapista a tot el Pirineu. La Copa del Món d'esquí de muntanya Font Blanca és un altre exemple de les fites aconseguïdes, en què Andorra ja és un model a seguir per a d'altres federacions, tal com ens explica el mateix president de la Federació Andorrana de Muntanya (FAM), Jaume Esteve, a la pàgina 7, que en aquest número dediquem als esports de muntanya. Un altre esdeveniment lligat a l'estació d'Ordino-Arcalís és el Trofeu Borrufa, una competició infantil inclosa a la FIS en què hi han participat més de 200 persones i que enguany ha celebrat el 25è aniversari.

Els gruixos de neu que hem acumulat a finals de gener i principis de febrer han permès celebrar sense imprevistos totes les proves del calendari esportiu, si bé vam haver de començar la temporada sense precipitacions importants. Aquesta mateixa neu, en gran

quantitat i concentrada en pocs dies, ha dificultat la treta de neu als carrers, per a la qual ens hem vist obligats a demanar la comprensió i la paciència dels veïns de la parròquia. La posada en marxa del Servei d'Atenció Ciutadana ens ha ajudat a resoldre les incidències que han sorgit puntualment. Una vegada més, voldria fer públic el meu agraïment perquè després de demanar la col·laboració a la ciutadania mitjançant la campanya de la treta de neu, l'actitud ha estat proactiva en tot moment.

Pel que fa al teixit cultural de la parròquia, cal fer esment de les associacions culturals com el Grup Artístic d'Ordino, la Coral Casamanya i l'Esbart Valls del Nord, gràcies als quals aquest

any hem aconseguit recuperar Els Contrabandistes, un text teatral d'origen popular que no es representava a la parròquia des de l'any 1992 i que, juntament amb el Caldo de Carnaval, tornen a ser protagonistes de la festa del Dilluns de Carnaval. Els mesos vinents, amb la implicació d'aquestes entitats culturals, prepararem també una nova edició de les Caramelles per celebrar l'arribada de la

Pasqua. Per acabar, us presentem un repàs del que han estat les millores a les infraestructures viàries que han comportat l'eixamplament de la CG-3, en què s'ha donat prioritat a la seguretat dels vianants. Continuarem treballant amb l'administració central per mantenir el nivell i la qualitat de vida d'una parròquia que ha sabut fer front al progrés sense renunciar al seu patrimoni.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

FE D'ERRATES. A l'Ordino és viu núm. 31 (pàgina 11) no s'han d'incloure les llimones en la recepta del patxaran.

Calendari fiscal 2017

Tribut	Data inici de notificació de facturació	Data presentació de remesa bancària al cobrament	Data fi del període voluntari i inici del període executiu
Impost tradicional del foc i lloc	20/02/2017	03/04/2017	29/05/2017
Impost sobre la propietat immobiliària i taxa de serveis públics vinculada	20/02/2017	03/04/2017	29/05/2017
Impost sobre els rendiments arrendataris	05/02/2018	05/02/2018	02/04/2018
Impost sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals i taxa de serveis públics vinculada	20/03/2017	08/05/2017	26/06/2017
Taxa de manteniment de cementiris	20/03/2017	08/05/2017	26/06/2017
Rètols indicadors i publicitaris	20/02/2017	03/04/2017	29/05/2017
Reserves d'estacionament i guals	20/02/2017	03/04/2017	29/05/2017

Tema

La seguretat dels vianants ha estat una prioritat en la millora de les infraestructures

L'eixamplament de la CG-3 ha comportat nous trams protegits i nous accessos

Nou voral embellit amb fusta al poble d'Ansalonga, que protegeix el pas dels vianants a la CG-3.

El setembre del 2014 anunciàvem en aquestes pàgines una fita aconseguida per Ordino amb el compromís del Govern d'invertir 11 milions d'euros en la millora i l'ampliació de la CG-3. Havia estat una vella reclamació de la parròquia que des dels anys cinquanta no rebia cap inversió en aquesta via principal que creua la vall de nord a sud. Si bé el 2009 es va aconseguir l'eixamplament de la sortida d'Ordino, no ha estat fins al 2016 que s'ha fet realitat la millora de la CG-3. Ramon Serra, responsable d'Obra Pública, argumentava la seguretat com a principal motiu de la millora. I és que l'eixamplament definitiu de la carretera a 15 metres ha comportat mo-

dificacions a la xarxa viària de la parròquia que beneficien la circulació de vehicles, sense obviar la seguretat dels vianants. Un exemple de la seguretat en el nou pla viari ha estat la rotonda que s'ha construït a l'entrada de la urbanització Les Salines que, juntament amb el nou emplaçament del pont, permet als veïns accedir-hi millor.

Els vorals de 2 metres amb proteccions metàl·liques embellides amb fusta s'han fet al llarg de tota la vall per permetre la circulació a peu, cosa que en alguns trams no era possible, com en el que va del pont de Sornàs al cementiri d'Ordino.

Durant els tres mesos vinents s'executarà una altra millora en

aquesta zona, un projecte inclòs en l'Estratègia Nacional del Paisatge. Es tracta de l'adequació d'un camí al prat de la Farga, que unirà la via verda que comença al pont d'Ordino i tindrà continuïtat fins a la rotonda de Sornàs, ja que ara queda tallat a la Farga Nicolau, i s'enllaçarà amb Ansalonga. El Comú confia recuperar fins a Sorteny aquesta via pedestre principal, que creuava la parròquia de sud a nord abans que existís la carretera general.

L'obra busca també l'alineació del paviment en alguns trams més deteriorats i suavitzar els revolts fins a arribar al camp de neu. Recordem que un altre dels objectius de l'ampliació era

facilitar l'accés dels vehicles a l'estació d'Ordino-Arcalís. El 2017 també hi ha prevista una actuació a la carretera secundària d'Arcalís. Amb incidència en la mateixa carretera general 3, als basers del Corb, al Serrat, es construirà aquest any una nova galeria de 142 metres de longitud que farà possible la unió de les dues galeries de protecció ja existents. L'objectiu és alliberar la carretera principal de qualsevol afectació en cas d'allau, dirigint la neu cap al vessant per sota de la carretera. L'obra es va aprovar el 14 de desembre i té una durada estimada de 18 mesos. Pel que fa a altres mesures de prevenció davant dels riscos naturals, també s'han fet inter-

vencions amb la col·locació de proteccions contra la caiguda de rocs a la zona del Vilaró de Llorts i a Ansalonga.

Altres obres públiques que quedaran enllestides el 2017 i que significaran una millora de les infraestructures viàries de la parròquia d'Ordino són les actuacions a la CS-340, la carretera del Coll d'Ordino, una via que rep un deteriorament elevat pel gel i la neu a l'hivern i, en canvi, és molt freqüentada durant els mesos d'estiu pel seu atractiu turístic. Tot i el manteniment que s'hi fa cada temporada, els treballs de millora s'han establert en diferents terminis i només queda per fer la tercera i última fase, que es reprendrà a la primavera.

Nou tram al Prat de la Farga que esdevindrà camí Ral.

El Comú ha habilitat l'aparcament Prada del Serrat, que es troba a la CG-3, a l'entrada de la població, i que es va obrir el 2 de desembre coincidint amb l'obertura de l'estació. L'aparcament té una superfície de 2.700 m² i capacitat per a 74 vehicles, entre els quals 3 de minusvàlids, 3 motos i 5 autobusos. El Comú vol evitar els problemes de circulació en aquesta zona durant els mesos d'hivern. Les obres es van iniciar el 29 d'agost, després de la negociació amb els propietaris.

La revisió del POUP buscarà l'equilibri del territori amb un urbanisme integrador

Un dels projectes més rellevants que s'aprovaran aquest 2017 és la modificació del Pla d'Ordenament Urbanístic de la Parròquia (POUP). Els treballs es van adjudicar al desembre per un import de 80.000 euros i el resultat serà decisiu per al mapa futur de la parròquia. El fet de tenir el cadastre acabat i actualitzat farà més fàcil la revisió del territori, l'anàlisi de les unitats d'actuació i la planificació d'infraestructures i equipaments públics a mitjà termini. El projecte definitiu haurà de complir dues premisses bàsiques: garantir una millor integració en l'estructura urbana i trobar l'equilibri entre el desenvolupament i la sostenibilitat.

La durada prevista per enllestir els treballs és de trenta-dues setmanes i acabarà amb l'exposició pública de les modificacions. En el procediment hi ha un termini de vint setmanes per fer l'exposició pública de la documentació, una fase per a alegacions i propostes durant vuit setmanes i, finalment, un informe del Govern que validarà les propostes per a l'aprovació definitiva en un termini de quatre setmanes.

El POUP d'Ordino es va aprovar el 2006 i deu anys després cal adaptar-lo a la normativa vigent i als canvis legislatius que afecten el territori, com la nova cartografia d'allaus i el pla sectorial de carreteres, entre altres plans nacionals. El Comú actual vol mantenir la qualitat del paisatge i aposta per un urbanisme modern integrat que aporti

Dos dels nuclis antics, el poble d'Ordino, a dalt, i el quart de la Cortinada, a sota.

TERMINIS

L'equip tècnic preveu un termini de 32 setmanes per enllestir el projecte, des del 10 de febrer.

EXPOSICIÓ

Es publicarà tota la documentació del projecte durant 20 setmanes.

ALLEGACIONS

S'analitzaran les alegacions i les propostes que puguin sorgir durant 8 setmanes.

APROVACIÓ

Informe del Govern i aprovació definitiva en 4 setmanes.

valor a la qualitat de vida de les persones. La preservació dels recursos i els espais naturals i la millora del medi ambient també hauran de quedar reflectits en el nou text que es prepara. En definitiva, es vol dissenyar un urbanisme modern que integri en l'espai públic més àrees lliures i zones verdes. Ordino vol mantenir el seu atractiu, que encaixa amb els nous models turístics, i continuar sent un referent del territori andorrà pel seu paisatge. El llegat dels avantpassats és visible i notori, i trobar l'equilibri entre desenvolupament i sostenibilitat és el repte del moment present, que garantirà la qualitat de vida de les generacions futures.

La minoria opina...

Sandra Tudó i Eva Choy

La seguretat dels vianants, dels conductors i dels ciclistes ha de ser, evidentment, la màxima prioritat del Comú i des de la minoria vetllem perquè així sigui. El Govern no ha d'oblidar les millores d'una carretera general que passa per la parròquia d'Ordino i que permet accedir a l'estació d'Ordino-Arcalís. Recordem, un cop més, que l'estació aporta un 22% del PIB del país.

Quan aquestes obres estiguin enllestides, caldrà vetllar per una seguretat integral de vianants, ciclistes i conductors. Pensem concretament en la moderació de la velocitat quan travessem els pobles i el respecte als ciclistes, que són molts durant l'estiu.

Pel que fa als nous vorals amb proteccions embellides amb fusta, caldrà valorar-ne la idoneïtat al final de l'hivern. Amb les últimes nevades s'han fet malbé moltes proteccions i l'espai ha fet molt complicada la treta de neu de les voreres.

D'altra banda, la minoria també vol destacar la revisió del POUP, projecte important que haurà de trobar un equilibri entre l'encant del paisatge, el respecte al medi ambient i la utilització de les energies renovables en les construccions.

APP Ordinoesviu

Descarrega't l'aplicació
d'Ordino

#Ordino a les xarxes

 facebook

Viu Ordino
1.923 seguidors

Amb motiu de la forta nevada, us recomanem deixar els infants a la rotonda de l'Auditori i accedir a les escoles pel camí escolar o bé deixar els vehicles a l'aparcament del Puiet...

204 m'agrada 42 compartits 18 comentaris 14 1 18 1

No us perdeu la Fira de Nadal d'ordino

150 m'agrada 10 15 compartits 1 3 comentaris

Treballant per posar a punt #ordino #arcalís #vallnord

91 m'agrada 1 23 compartits 7 5 comentaris

Posta de sol a #ordino #arcalís #skimo #vallnord

107 m'agrada 9 7 compartits 1 1 comentaris

Mirem de trobar la bellesa en el caos

124 m'agrada 5 16 compartits 2 10 comentaris

 Instagram

463 posts 339 seguint 1.069 seguidors

224 m'agrada 1 comentaris

216 m'agrada 1 comentaris

193 m'agrada 1 comentari

 twitter

2.799 tuits 630 seguint 2.558 seguidors

TOP TWEET ordinoesviu

4006 impressions 3 RT 11 Avui és l'últim dia per participar a l'Ecoa Skimo Race #ordino #ordinoesviu <https://twitter.com/EcoaOrdino/status/818494836688961536>

1371 impressions 3 RT 14 La cerimònia de cloenda del #Trofeu @BORRUF1 es trasllada a l'ACCO per la previsió de pluja.

846 impressions 4 RT 9 Descarrega't ja l'app 'Ordino és viu'. Entre tots fem #ordinoesviu pic.twitter.com/fynYybQq9P

TOP MENTION

545 interaccions 9 RT 43 Xabier Ajona@Xabier_Ajona Jan 8A lo tonto, a lo tonto... vamos sumando! #Aralis #Aralaska #Ordino @Vallnord @AndorraLovers @Ordinoesviu pic.twitter.com/3wU99iIwPC

136 interaccions 13 RT 25 Central de Neu@centraldeneu Dec 3Avui l'equip de @centraldeneu ha estat de rodatge per l'estació de @Vallnord @Ordinoesviu Arcalís! Això i molt més a partir del proper dia 8 pic.twitter.com/S6u6iCjCbc

86 interaccions 2 RT 10 Hotel Coma@coma_hotel Feb 11Fes fotos com aquestes. Vine a #Ordino @Ordinoesviu @vallnord #andorra #weekend #Pirineu #pirineos #pyrenees #andorralovers @alexmar46 pic.twitter.com/vc2vY5uowx

Esports

Esteve: «La Copa del Món Font Blanca és un model per a la resta de federacions de l'ISMF»

La FAM aposta per fer olímpic aquest esport

Jaume Esteve, el president de la Federació Andorrana de Muntanyisme (FAM) des de fa dos anys i mig, no en té cap dubte: Andorra és un motor i un referent en aquesta cursa de fons perquè l'esquí de muntanya esdevingui esport olímpic. I té moltes opcions de ser-ho. «Caldrà fer un esforç des de totes les estructures federatives de l'ISMF (International Ski Mountaineering Federation) per professionalitzar-nos», assegura. I, per descomptat, serà imprescindible la implicació del país i de les estacions. «És l'única via possible, i ara mateix ens

El president Jaume Esteve i la vocal Nani Duró, de la FAM, dies després de la Font Blanca.

Una maquinària que es posa en marxa un any abans; un mes després de tancar-la ja es deixa enllestir el full de ruta per a la pròxima edició. La prova té un comitè organitzador de 16 persones i enguany s'ha aconseguit un treball molt acurat. «Penso que ha estat una gran edició quant a producció, segurament la millor. L'organització de la prova s'estructura en vuit àrees, i aquesta ha estat la més professional, en el mètode i en els equips de treball», explica Esteve, que reconeix que tothom s'hi ha bolcat. «Els carrers d'Ordino estaven impracticables per la neu i tant el COEX com el Comú van fer tot el que es va poder per no deslluir les cerimònies i facilitar la mobilitat en els principals accessos», reconeix.

Esteve i Duró remarquen també la feina que no es veu. «Evidentment, la neu i el traçat prevalen sobre tot, i el treball del Carlo és impecable; però hi ha moltes altres feines darrere de cada prova que només es veuen si no funcionen en la logística, tant les acollides, com els càterings, i els voluntaris, que tenen un paper molt gran. És un engranatge; si falla una part, no rutlla», conclou Esteve.

Destaquen l'entusiasme i l'esperit de l'equip nacional

trobem en un punt d'inflexió per fer el salt de l'amateurisme al professionalisme. Des que s'han posat més mitjans, el projecte és molt sòlid i tenim un equip nacional que ens motiva per continuar aportant idees i millores. No tenim res a envejar, el treball que es fa aquí és excel·lent», explica Esteve, que es troba en el moment més dolç després de l'èxit de la 7a Copa del Món Font Blanca que organitza la FAM.

L'equip nacional està format per onze corredors fixos i altres de puntuals. «Amb tants anys a la Federació, crec que mai havia vist tant d'entusiasme entre els corredors», diu l'alpinista Nani Duró, actualment una de les vocals de la Federació. Esteve va coincidir a destacar l'esperit de l'equip, de grans i joves. «El potencial és als clubs i en aquests joves de 15 anys que deixen l'alpí. Tenen un nivell molt bo i l'esquí de muntanya els pot obrir altres horitzons», explica. Però no tothom està disposat a fer el sacrifici que això representa. «És un esport dur, com tots els esports de muntanya, no és mediàtic, ni dóna diners;

n'hi ha que trien altres camins i s'ha de respectar, però és inevitable pensar que no has sabut retenir-los prou». Els millors resultats fins ara són els de l'equip femení, amb Sophie Dusautoir, que va obtenir la 9a posició en els Campionats del

Món, i també Maria Fargues, que està entre les millors 15 atletes. La FAM és conscient del boom que viu l'esquí de muntanya, ho celebra i confia que pugui despertar moltes vocacions. «L'esquí de muntanya és el que s'ha practicat tota la vida, el

carter de Soldeu ja en feia», diu Duró. Esteve i Duró coincideixen que el respecte per l'entorn i la seguretat serien les dues condicions bàsiques per a la seva pràctica. La Font Blanca és el que dóna més visibilitat a la Federació.

Redescobrir la muntanya amb l'esport

Tot i que l'esquí de muntanya és la disciplina que té l'estructura més sòlida a la FAM, també per la normativa que ja ve marcada, la pràctica de l'escalada i les curses de muntanya viuen també un bon moment.

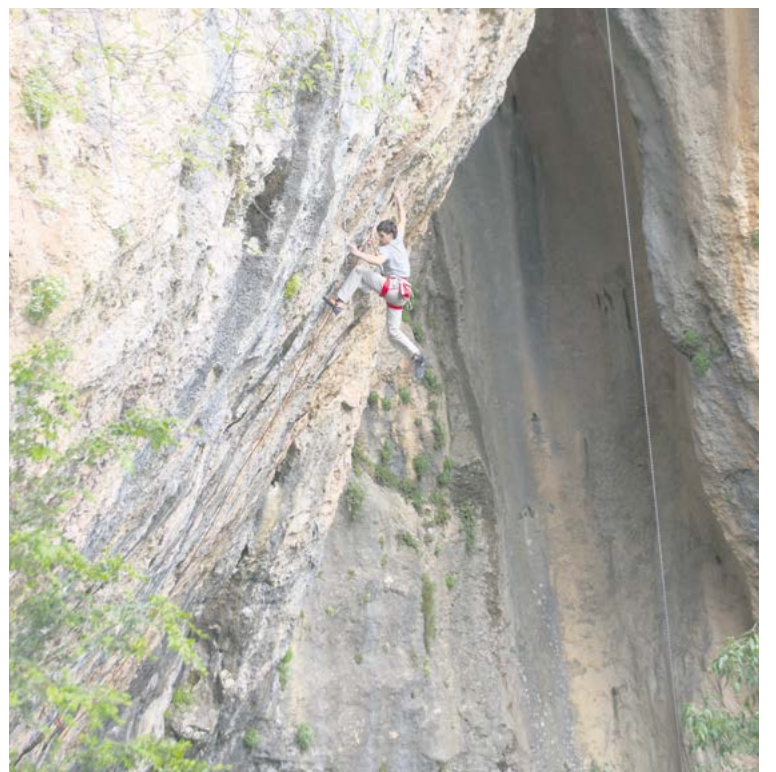
«En escalada no tenim tanta tradició de competició, hi ha pocs atletes, però en l'àmbit nacional cal destacar el Guillem Colell, amb 19 anys. D'aquí a uns anys veurem els resultats del treball de base», assegura Esteve. I en aquest sentit destaca la feina feta per privats com el Bloc Cafè.

Pel que fa a les curses, Ferran Teixidó ha aconseguit un tercer lloc a la Copa del Món i havia estat en primera posició. «Les curses són iniciatives privades, per tant és més difícil crear un senti-

ment d'equip com el que hi ha a l'esquí», explica Esteve.

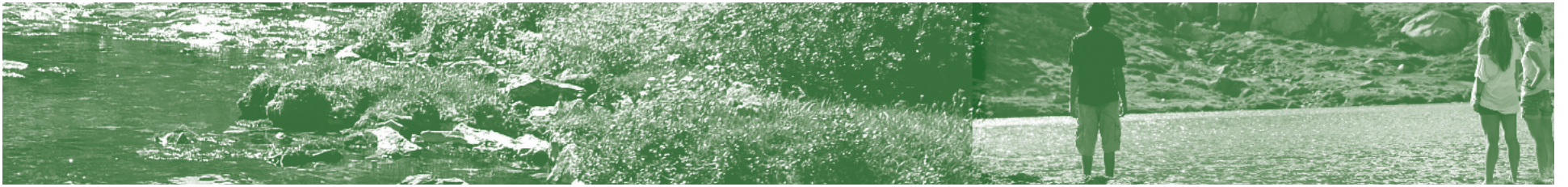
A l'entitat existeixen altres branques competitives que no tenen equip, i a través dels clubs s'organitzen sortides per fomentar la part més lúdica dels esports de muntanya, de les raquetes al mateix esquí. El Club Pirinenc Andorrà, creat el 1970, és el més veterà.

Cada vegada és més gran l'afició de la pràctica de l'esport a la muntanya entre gent amb més o menys experiència i els últims anys hem vist el naixement de curses com l'Andorra Ultra Trail, la Casamanya Extrem, l'Skimo 6, l'ECOIA Skimo Race, la Dama Blanca i altres proves que han contribuït a redescobrir els cims d'Andorra i a tenir el suport institucional necessari per fomentar l'esport i donar a conèixer a l'exterior l'atractiu d'aquest paisatge alpí.

L'escalador de la FAM Guillem Colell en plena acció.

Medi ambient

Cooperació transfronterera per protegir la biodiversitat dels espais naturals del Pirineu

Sorteny forma part del projecte, que té divuit socis

La gran quantitat d'espais naturals que hi ha al Pirineu i la necessitat de protegir-ne la biodiversitat han impulsat la creació d'un front comú de cooperació transfronterera per reforçar la gestió d'aquestes àrees. La iniciativa, anomenada GREEN, s'inscriu en els projectes europeus POCTEFA i compta amb la participació de divuit socis, entre els quals el Parc natural de la vall de Sorteny. Alguns veïns que hi participen són el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, els Parcs Naturals de l'Alt Pirineu o el Parc natural regional dels Pirineus ariegesos. Amb la premissa que la natura no coneix fronteres, es treballarà permanentment en la xarxa de parcs naturals dels Pirineus (Catalunya, An-

dorra, França, Navarra i el País Basc) amb altres referents europeus com la xarxa Alparc, als Alps. S'establirà un marc de col·laboració entre els organismes que gestionen els espais naturals protegits, s'intercanviaran experiències i s'organitzaran activitats amb l'objectiu de preservar la gran diversitat d'ambients i hàbitats, amb accions específiques per a cada parc. Els tres grans blocs temàtics que tracta el comitè tècnic format per representants dels diferents parcs són les zones humides, els boscos i els espais oberts. La propera trobada tindrà lloc a l'abril a Ordino i d'allà sortiran les línies de treball del projecte per a Andorra. GREEN ofereix un marc de cooperació a tots els agents implicats en la gestió i la conservació, una plataforma per al diàleg, l'intercanvi i la presa de decisions. Entre altres canals de difusió, es crearà una web que centralitzarà la informació dels parcs membres, amb una base de dades sobre la biodiversitat que es vol protegir.

Zones humides a la vall de Sorteny, un dels hàbitats protegits que tractarà el projecte GREEN.

Ordino acollirà a la tardor unes Jornades de neu i allaus

La vall d'Ordino acollirà a la tardor, els dies 9, 10 i 11 d'octubre, les V Jornades tècniques de neu i allaus (Pyrenean Symposium on Snow and Avalanches), i esdevindrà el punt de trobada per als professionals i particulars interessats. Els idiomes de les jornades seran el català, el castellà i el francès. A més de les conferències convidades, hi haurà lloc per a presentacions orals i pòsters, per a aquelles persones que vulguin fer alguna contribució. Aquestes propostes s'acceptaran després de la supervisió prèvia del comitè científic que les organitza. Les institucions implicades en la iniciativa són l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, l'Institut d'Estudis Andorrans,

Foto d'una allau facilitada pel CENMA.

l'Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra, el Servei Meteorològic de Catalunya i el Consell General d'Aran.

Els blocs temàtics en què s'estructuraran les Jornades són els següents: meteorologia de muntanya; neu i recursos hídrics; canvi climàtic; predicció d'allaus; cartografia d'allaus; dinàmica d'allaus; prevenció i protecció; seguretat en activitats de muntanya, i divulgació.

La trobada inclourà un espai d'exposició per a empreses i institucions que desenvolupin activitats vinculades amb la temàtica de les jornades. L'últim dia hi ha programades un seguit de visites per donar a conèixer als participants diferents llocs d'interès de la parròquia.

Fem parròquia

L'incivisme d'alguns propietaris dificulta la convivència amb els animals de companyia

Ordino no és una excepció en els problemes de convivència ciutadana ocasionats per la falta de civisme d'alguns propietaris d'animals de companyia. «Aprèn o paga!» i «OH! M*RD#!» han estat els eslògans de les dues campanyes conjuntes dels set comuns per posar fi a la brutícia que generen els excrements dels gossos. La tercera acció conjunta que emprendran les administracions és un pas definitiu en la identificació dels gossos i del seu propietari a través de l'ADN de l'animal. Es confia que la mesura dissuasiva sigui una realitat abans de final del 2017.

L'Ordinació d'inspecció i control de la tinença d'animals de companyia és el document legal que recull els deures i les obligacions dels propietaris envers els seus animals a la via pública.

El Comú d'Ordino vol fer una crida per demanar la col·laboració ciutadana, a través de les xarxes socials, recordant els punts més importants de l'ordinació. La intenció és destacar algunes premisses bàsiques que no es compleixen, com ara portar-los subjectes amb corretja a la via

Panells amb indicacions per al comportament a la via pública, al camí de Santa Bàrbara.

pública, no lligar-los als espais del mobiliari urbà o l'obligatorietat que vagin sempre acompanyats d'un adult més gran de 18 anys. També es vol evitar la invasió dels espais públics més sensibles, com les àrees de jocs infantils, els camps esportius i les zones enjardinades.

A Ordino també s'han recollit les queixes de pagesos i ramaders per evitar que els gossos contaminin els prats i s'hi descuidin objectes quan hi entren a jugar. Però la principal font de conflicte continua sent la retirada immediata dels excrements. Es confia a trobar la complicitat del

ciutadà i fer prendre consciència a alguns propietaris dels problemes de convivència que això pot arribar a generar en el dia a dia de comunitats i veïnats. Abans de final d'any s'espera posar solució a aquest tema de manera general amb un nou reglament per a totes les parròquies.

Concurs per a la recollida de l'ADN

En espera d'un reglament que doni un marc legal al procediment, els comuns s'han fixat el mes de maig com a data límit per convocar un concurs públic per contractar l'empresa que s'encarregarà de recollir les mostres d'ADN i fer les analítiques. La decisió es va anunciar en reunió de cònsols el 8 de febrer. L'objectiu és la creació d'un cens caní. Es vol aconseguir la identificació de tots els animals i el seu propietari, de manera que si no compleixen amb les ordinacions seran fàcilment localitzables. Amb un cens nacional de 12.600 gossos, les administracions han decidit sumar esforços per implantar un sistema que ja funciona en altres comunitats i que vol posar fi a la brutícia a la via pública pels excrements dels gossos.

Atenció ciutadana 24 h

163

ordino 'O

Activitats

L'Escola de mares i pares es desdobra en dos grups davant la gran demanda d'inscripcions

La disciplina positiva centra la 9a edició

L'Escola de mares i pares de les Valls del Nord ha fet el ple amb una orientació pedagògica basada en la disciplina positiva. I amb una llista d'espera de 28 persones ha decidit obrir un curs paral·lel amb 10 inscrits de cada parròquia. Les coordinadores del curs, les psicòlogues Carolina Cerqueda i Lorena Nieto, aposten per una educació a llarg termini, enfocada en la comprensió dels comportaments dels nens, molt lluny del mètode del premi i el càstig. «Si abusem dels premis i els càstigs no hi ha motivació intrínseca», va argumentar Nieto durant la presentació a L'Indret de la Massana, i va afegir: «Del que es tracta és de formar persones amb autoresponsabilitat a la llarga». La pregunta que planteja la terapeuta és «per què el nen fa el que fa», seguint les teories del psicòleg Alfred Adler. «Personalment i professionalment, el repte era trobar una

Lorena Nieto envoltada dels participants durant la primera sessió de l'Escola, a la Casa Pairal.

alternativa a tot allò que no ens agrada de la nostra educació, i sorgeix quan se'ns acaben els recursos», va concloure Nieto. L'aprenentatge, adreçat no únicament als pares, sinó també a tutors, professors o qualsevol adult que hagi de tractar amb

infants, seguirà una metodologia vivencial i emocional, per la qual cosa es faran jocs de rol i treballs en grup. El curs va del febrer al novembre i s'estructura en sis sessions, un cop al mes, que s'aniran alternant entre Ordino i la Massana. Les ins-

cripcions són gratuïtes i obligatòries. Les classes tindran lloc a L'Indret, l'antic Punt Jove de la Massana, i a la Casa Pairal d'Ordino. Tots dos comuns mostren el seu compromís envers la societat amb aquesta iniciativa de formació.

Escola de mares i pares de les Valls del Nord

Dimarts, 21.30 h
Ordino - La Massana

Ordino 7 i 21/02

Ni autoritaris ni permissius. Característiques d'una disciplina eficaç.

La Massana 21 i 28/03

Connexió abans que correcció: «guanyar-se» els nens en comptes de «guanyar-los».

Ordino 4 i 11/04

Per què els nens fan el que fan? Què hi ha darrere d'una mala conducta?

La Massana 16 i 23/05

Com modelem conductes? Alternatives al càstig.

Ordino 3 i 10/10

Establint ponts de comunicació: com hem de parlar perquè els fills escoltin i com hem d'escoltar perquè els nens parlin.

La Massana 14 i 21/11

Baralles entre germans i gestió de conflictes: posant-los tots al mateix vaixell.

El PIJ es planteja ampliar la franja d'edat dels usuaris

Una desena de joves estampen llençols al taller de furoshiki impartit pel Centre Andorra Sostenible.

L'espai celebra nou anys amb un taller de furoshiki

El Punt d'Informació Juvenil va celebrar el novè aniversari el 20 de desembre amb un taller de furoshiki, una tècnica japonesa per embolicar objectes i eliminar el paper i les bosses, organitzat pel Centre Andorra Sostenible.

La consellera Vanessa Fenés va aprofitar l'ocasió per fer un balanç molt positiu del servei que s'ofereix als joves des del PIJ. A curt termini, l'espai es planteja atraure una franja més àmplia d'edats, que actualment es mou entre els 10 i els 14 anys. Per aconseguir-ho es proposaran activitats que puguin

ser atractives per a més perfils. La primera serà un taller d'audiovisual que es farà aquesta primavera. Els assistents s'introduiran en l'edició de vídeo per fer i editar les seves pròpies produccions.

Una desena de joves van participar en el taller d'introducció a la tècnica japonesa d'estampació i furoshiki, una manera sostenible de fer paquets coincidint amb les dates de Nadal. Es van utilitzar llençols i estovalles velles que prèviament s'havien decorat amb tampons impregnats de pintura. La iniciativa del Centre Andorra Sostenible, que també s'ha fet en altres parròquies, s'inspira en una campanya que va engegar el Ministeri de Medi Ambient japonès per recuperar la manera tradicional de portar i embolicar les coses estalviant paper. La celebració va acabar amb un berenar per a tots els assistents.

Gent gran

Lurdes Riba: «Voldria donar veu a tothom i contribuir al benestar de la gent gran»

Lurdes Riba ha estat escollida presidenta de la nova Associació de la Gent Gran d'Ordino.

Filla de Cal Nicolau, mestra de llengua i medi d'Andorra, estarà al capdavant de la nova Associació de la Gent Gran d'Ordino. El repte: anar tots a l'una.

- Es reconeix enamorada d'Ordino, però es perdria en algun altre lloc?

Sens dubte a Barcelona. Vam viure-hi durant la dècada del setanta i principis del vuitanta i recordo aquests anys amb molta nostàlgia. Vivíem a prop de la Sagrada Família; em captava l'arquitectura modernista de la

ciutat, els edificis de l'Eixample de Gaudí, Puig i Cadafalch, Domènech i Montaner, i també el barri gòtic. Allà respiro.

- Ha estat viatgera. Quins altres llocs destacaria per la bellesa?
Istanbul em va fascinar, Santa Sofia i la panoràmica des de la Torre Gàlata són espectaculars. Però també m'agraden molt els països nòrdics. Em quedo amb Europa.

- Tothom a Ordino recorda la Macarulla.

Va ser un projecte tan maco... era una botiga d'artesanía i regals un pèl diferent i aprofitava per fer molta cultura.

- I d'on li ve aquest amor per la cultura i l'art?

Doncs no t'ho sé dir. A casa eren pagesos, però el meu pare era un home d'una sensibilitat especial. Vaig tenir molta sort de poder estudiar, descobrir la història de l'art, la literatura i l'arquitectura. Sens dubte he estat una privilegiada. Vaig anar a Lleida a fer magisteri.

- Comença una nova etapa com a presidenta de l'Associació de la Gent Gran d'Ordino.

No saps mai, a la vida, com t'anirà. Després de molts anys de patiment i la pèrdua recent del meu home, hauria volgut tenir un any sabàtic... El que menys pensava és que tornaria a la vida activa.

- Doncs la van escollir per majoria absoluta...

M'hi van presentar...

- I com enfoca l'Associació?

EL VIATGE Istanbul, 2008

Amb molta il·lusió i una mirada oberta amb la intenció de fer una junta heterogènia, donar veu a tothom, i contribuir així al benestar de la gent gran d'Ordino. Voldria captar més gent i millorar els canals de comunicació per participar més en les activitats i els programes culturals que s'organitzen.

- Algun projecte en concret?

M'encantaria crear un espai d'intercanvi, uns mercats temàtics on es poguessin mostrar treballs fets per nosaltres. Fer-ne partícip tothom i sumar sinergies amb altres entitats i col·lectius de la parròquia i d'Andorra.

- I als associats, que els demana?

Molta il·lusió, col·laboració i comprensió, ja que no sempre es podrà treballar al gust de tothom. També m'agradaria donar les gràcies a les institucions i entitats pel suport que ens han donat.

Fotonotícia

Les padrines activen la ment als tallers de memòria

Fa sis temporades que es van posar en marxa els tallers de memòria. Una activitat gratuïta que imparteix la coordinadora del SAD a la sala d'estudi de l'edifici La Font. Cada dimarts, a les quatre de la tarda, es donen cita entre 10 i 12 dones que volen mantenir la ment activa. Ho fan de manera lúdica amb jocs de paraules, construcció de frases, exercicis de càlcul i comprensió lectora. Es treballa l'agilitat mental contra el deteriorament neuronal en edats avançades. Són un grup heterogeni, d'edats que van entre els 70 i els 86, i ha estat reconegut a escala nacional a les Memolimpiades, on participen totes les parròquies.

Entrevista

Samuel Duró: «Tinc la sort de pertànyer a una família de polítics, però això no vol dir estar d'acord en tot»

El conseller de Manteniment, Circulació i Serveis Públics, Samuel Duró.

Samuel Duró s'estrena en la política comunal tot i que ja havia format part de les llistes generals el 2010.

- Exerceix de polític per primera vegada, però pertany a una família de gran tradició en la vida pública d'Ordino i d'Andorra... Així és. A casa Ramonguem s'ha fet política des de sempre.

«No es pot tolerar la falta de civisme d'alguns amos d'animals domèstics»

Hi ha hagut síndics, consellers, cònsols, batlles, llevadors... No obstant això, hi ha hagut prou llibertat per respectar el pensament i el criteri de tothom.

- Això li crea algun tipus de pressió?

No gens, al contrari. Tinc la sort de tenir l'experiència a casa i em serveix de molt, però això no vol dir que haguem d'estar d'acord en tot. A més a més, els temps han canviat molt, són contextos molt diferents. La par-

ròquia no és la mateixa ara que als anys noranta quan el meu pare estava al capdavant del Comú, i encara menys l'Andorra dels vuitanta quan hi havia el meu tiet Simó de conseller general. Les necessitats són unes altres i hi ha hagut una evolució. Per contra, trobo que actualment és molt més difícil governar.

- En quin sentit?

La gent és molt més exigent i tothom vol més servei, no sempre s'és conscient del preu que hem pagat per donar els serveis públics que tenim actualment. Caldria reflexionar-hi una mica... quan tu vas a un bon restaurant i t'ofereixen un servei excel·lent, saps que allò té un preu i ningú s'ho qüestiona.

- Es practica molt a Ordino la cultura de la queixa?

No únicament a Ordino, la cul-

tura de la queixa està estesa arreu. Quan arribes a un lloc t'adaptes de seguida a les comoditats i als serveis que t'ofereixen, i quan se suprimeix algun d'aquests avantatges als quals estaves acostumat, reaccions malament. És difícil tenir content tothom, has d'intentar-ho, però no crec que sigui possible. Això sí, hem de mirar de fer el màxim amb el que tenim, la clau és aquesta; treballar amb un pressupost i tot s'ha de fer en funció d'aquest pressupost.

- En algun moment s'ha parlat d'externalitzar els serveis. Comparteix aquesta política?

Sí, i estic d'acord a externalitzar alguns serveis que tenen un cost important i per als quals la gestió privada dona molta més flexibilitat. Per descomptat, no és el cas dels serveis bàsics de manteniment o d'higiene, però per exemple sí les feines que són estacionals, com la jardineria.

- La tretxa de neu en seria un altre exemple?

Finalment no ha estat possible. Es va treure a concurs públic i no es descarta tornar-lo a convocar. L'oferta es va desestimar perquè el cost era molt elevat. Però el raonament aquí és claríssim: la inversió que s'ha de fer en maquinària és difícil d'assumir pel Comú. Entre administracions també ens podríem ajudar, però quan neva, neva per tothom alhora.

- Es van anticipar molt amb la campanya de tretxa de neu?

Es buscava demanar la col·laboració ciutadana i conscienciar la població per evitar la situació de caos en cas de grans precipitacions. Els primers mesos de l'hivern, fins al 15 de febrer, són els que donen més feina, perquè hi ha menys hores de sol, fa fred i costa molt més de netejar els carrers. Les precipitacions que vam tenir a final de gener van ser intenses i es van concentrar en molt pocs dies, a Ordino es van acumular 60 cm i al Serrat fins a 90 cm. L'objectiu de la campanya és fer entendre als ciutadans que quan hi ha nevades molt fortes esperem

la col·laboració de tots, ja que és molt difícil que 14 persones puguin treure la neu a més de 4.000 habitants. I hem d'estar contents, perquè la gran majoria de ciutadans han respost i han contribuït molt a la tretxa. Només hem rebut 84 trucades i no han estat tot queixes, sinó situacions anòmales o d'urgència que està molt bé que es comuniquin.

- Manténir el nivell dels serveis que es donen actualment vol dir més implicació i col·laboració ciutadana?

La col·laboració ciutadana permet un treball conjunt entre els ciutadans i el Comú i és més

» «No es descarta torna a convocar un concurs per a la tretxa de neu»

fàcil de dur a terme. La implicació exigeix més temps, més dedicació i és, doncs, més difícil per als ciutadans. La combinació de totes dues coses és la recepta ideal per optimitzar els serveis.

- La brutícia i els problemes de convivència amb els gossos preocupen la població. Quines mesures es volen prendre des de l'administració?

Un comportament cívic per part dels amos d'animals de companyia és la clau per a una bona convivència entre la gent que té animals i la que no en té. Els amos d'animals de companyia com ara gossos han de tenir un comportament cívic, han de recollir-ne els excrements i han de respectar els llocs on s'especifica que cal seguir les normes de prohibida l'entrada als gossos o que s'han de portar amb corretja. Si l'amo compleix amb els seus deures, els ciutadans que no tenen animals no haurien de veure-hi cap inconvenient. El que no es pot tolerar és la falta de respecte i consideració d'alguns amos. Per erradicar aquest problema, el Ministeri de Medi Ambient i els set comuns hem acordat implementar la gestió del cens caní a través de l'ADN. Com que aquesta mesura trigarà una mica a posar-se en marxa, voldria re-

Samuel Duró a la porta de Casa Ramóguem al carrer Major.

cordar que els agents forestals i de circulació ja poden exercir el control pel que fa a l'obligació de recollir els excrements i de dur el gos lligat. Ben aviat recor-

brebre queixes és positiu en el sentit que això vol dir que la gent ha rebut el missatge, que la gent s'implica i vol expressar la seva opinió tot i ser negativa.

d'activar el reforç a principis de desembre, unes seixanta trucades mensuals.

- Hi ha altres serveis que no tenen la visibilitat que es mereixen?

Efectivament, el servei de la mancomunitat d'aigües és el més important. Gràcies a la feina que es va iniciar amb els comuns anteriors, Ordino és la parròquia que més ha avançat en la separativa d'aigües residuals i pluvials. S'ha fet una feina extraordinària i està feta en un 90%. El 2005 es va signar un conveni amb el Govern que es va ampliar el 2013. Al llarg d'aquests 15 anys, la inversió ha estat de 4 milions, amb els quals s'ha assolit el 90% dels objectius. L'any 2016 es va treballar el concurs que sortirà

enguany per acabar els treballs durant el 2017 i el 2018 de tot el que s'ha detectat com a prioritari. I a partir del 2019 es preveu un manteniment que inclou reparacions i neteja anual per garantir permanentment el bon estat de la xarxa. En l'addenda al conveni de col·laboració en l'àmbit de l'aigua, que estableix una sèrie de compromisos entre el Govern i els diferents comuns, es preveu que la quantitat d'aigües paràsites a la xarxa d'aigües residuals ha de ser d'un màxim del 100% i a la parròquia d'Ordino estàvem el 2011 a un 104%, la parròquia amb un millor assoliment. Durant aquest any i el vinent hi ha previst fer una auditoria per saber quines millores es podrien arribar a aplicar a mitjà termini, a 15 anys vista. Es verificarà la xarxa d'aigua potable, l'estat dels dipòsits i la seva suficiència.

- I pel que fa als residus, com es gestionen?

Actualment, gràcies a l'entesa de tots els comuns, el pla de recollida de residus permet incrementar el reciclatge sense ocasionar despeses suplementàries. La recollida és conjunta i s'estableix en quatre fraccions: RSU (residus sòlids urbans), paper i cartró, vidre i envasos. El Govern s'ocupa del tractament dels residus i de la seva exportació. Quant a les xifres, hi ha un lleuger increment en la recollida de paper, cartró i envasos, i en canvi ha baixat el vidre. Però hi ha una preocupació general de tots els comuns perquè no acabem de reciclar com cal. S'està parlant d'instaurar la figura d'uns educadors pel reciclatge.

- Es preveuen altres col·laboracions amb el Govern quant a serveis públics?

Hi ha bona sintonia entre administracions i col·laboració quan fa falta, però normalment quan es gira feina és per a tots. Ara bé, en moments puntuals com la Copa del Món d'esquí es va enviar personal de manteniment i nosaltres, per exemple, vam tenir reforços d'altres parròquies per l'Andorra Ultra Trail i pel Tour.

- Com es troba ara mateix el cos d'agents de circulació?

El Servei de Circulació consta de vuit agents. Hi ha moments que el nombre d'efectius queda curt, però no podem assumir-ne més. Les seves competències les regula la Llei dels agents de circulació. I concretament a Ordino, penso que podem parlar més d'agents de proximitat, ja

La recollida de residus conjunta permet un gran estalvi

que aquí tots ens coneixem. Pel fet de ser un poble petit, sempre hi ha hagut certa flexibilitat, però el reordenament del territori amb els nous aparcaments i l'augment del nombre de vehicles ha comportat l'increment de controls. Tots hem de ser iguals davant del codi i no podem fer excepcions. Després d'haver solucionat satisfactòriament la falta d'aparcament al Serrat, puc dir que la parròquia d'Ordino té una bona infraestructura d'aparcaments. Però cal dir que tot es pot millorar.

«Som la parròquia que més ha avançat en la separativa d'aigües. S'ha fet una feina extraordinària»

darem les normes bàsiques de convivència a tots els ciutadans fent-ne difusió a tots els canals del Comú, principalment a les xarxes socials i l'app Ordino és viu.

- Més transparència i més comunicació vol dir estar més exposats a la crítica.

La transparència i la comunicació són essencials. El fet de

Les crítiques poden ser molt constructives en alguns casos.

- Quina valoració fa del reforç al Servei d'Atenció Ciutadana?

No es pot valorar encara quant a l'opinió de l'usuari, però sí que ha estat positiu perquè s'ha fet per ampliar i millorar el servei. Pel que fa a la demanda, la mitjana de trucades és més o menys la mateixa que abans

PERFIL

Lloc de naixement
París

Data de naixement
18 de novembre de 1976

Professió
Pilot d'helicòpter

Aficions
Esquí de muntanya

Lloc favorit de la parròquia
Font Blanca

Viure Ordino

Rabassa: «Els topònims pertanyen al poble, no són patrimoni ni de polítics ni de lingüistes»

Ja està disponible el segon volum sobre la toponímia de la vall d'Ordino, dedicada als pobles de Llorts i el Serrat. La principal novetat respecte al primer estudi, dedicat a la Cortinada, Arans i l'Ensegur, és el format digital, que ha permès estalviar costos i tenir el projecte enllestit en un any. El llibre es troba en epub i pdf a la pàgina www.ordino.ad. On alguns hi veuran un glosari de noms més o menys reconeixibles, d'altres hi veuen el llegat de l'oralitat, patrimoni de qualsevol poble.

- Quin és el principal interès d'aquesta publicació?

El més important és que hem recollit el testimoni de la gent gran; les entrevistes donen un interès etnogràfic a l'estudi lingüístic. La cultura preval en les variants de la parla, es mantenen vius costums, tradicions i maneres de fer en aquesta oralitat que, per contaminació de variants dialectals predominants, el pas del temps i l'escola, es van perdent.

- Quina és la varietat que parlem a Ordino?

És el català nord-occidental; més o menys, els trets dialectals

són comuns a la parla de tot el Pirineu. Però la normativa és molt restrictiva i estem molt limitats per l'aplicació que se'n fa a l'escola i sobretot per la influència de la televisió. Hauríem de fomentar la parla característica de cada lloc i no corregir els infants, sempre en el nivell oral. La parla defineix el món en què vivim. Predomina la influència de la varietat oriental, que és la que sentim a la televisió i a l'escola. A vegades, poques, sentim valencià i balear.

- I què hi podria fer l'escola?

Acceptar la parla de tothom; ens diuen que no parlem bé i ens corregeixen segons una normativa que s'ha decidit. I no dic que no hagi d'existir la normativa per a la llengua escrita, insisteixo, però hem de ser capaços de respectar i d'integrar el lèxic amb el qual hem crescut. Altrament acabem tots seguint els estàndards i això empobreix la llengua.

- Reivindiquem l'ús per darrere de la norma.

La parla és essencial per saber com evoluciona una llengua i fer evolucionar les teories lingüístiques. La norma sempre va

Vanessa Fenés i Lídia Rabassa en la presentació del llibre.

per darrere de l'ús, per això l'estudi de la dialectologia és tan important per a la conservació d'una llengua. S'ha de canviar una mica el xip entre el que és oral i el que és escrit.

- Quines troballes ha fet?

Eixalavar per 'esbandir', i *arecordar*, que fa pensar en l'oc-

cità, la varietat gascona, igual que *ariu*; d'altres més corrents com *escabot*, i algunes de molt curioses com *abarrendar*, que pel context dedueixo que significava 'tirar muntanya amunt', i *untualto* per tumult o batibull. Andorra ha evolucionat molt i estem perdent el vocabulari lligat a la vida rural que a les par-

ròquies altes encara conserveu. El lèxic és capritxós, apareix i desapareix. Depèn de les zones i les temàtiques pot haver-hi més o menys contaminació pels intercanvis i acords comercials i històrics; no és el mateix Andorra que Canillo, on hi ha molt contacte amb França.

L'escola hauria d'acceptar i integrar la parla de tothom

- Els estudis lingüístics brillen per la seva absència, doncs?

Hi ha pendent de publicar una toponímia que es va fer conjuntament entre el Govern i els comuns. Tota la feina que ha fet el Comú d'Ordino és saber valorar aquest patrimoni immaterial. Els topònims pertanyen al poble, no són patrimoni del polític ni del lingüista. Hem d'estar per sobre dels lingüistes puristes, que perden de vista la realitat del terreny, i dels conflictes polítics que genera el territori. És el poble qui s'ha de consultar, i per això hem d'espavilar-nos a parlar amb la gent gran.

L'Esbart Valls del Nord porta a l'escenari trementinaires i contrabandistes en l'últim muntatge, 'Aparences'

L'Esbart Valls del Nord va començar l'any amb l'estrena d'*Aparences*, un nou muntatge format per nou coreografies que incorporen elements contemporanis als passos tradicionals. Les codirectores Sandra Tudó i Pilar Capdevila han rebut la col·laboració de Clàudia Borràs per a les influències de dansa moderna, i també hi han fet aportacions alguns ballarins de l'esbart.

El projecte artístic també ha fet una renovació temàtica, ja que recupera personatges propis de la cultura pirinenca com les dones trementinaires i els contrabandistes. «La nostra idea era reflectir a través de les danses una part de la nostra essència cultural identificada en aquests personatges idiosincràtics del país», han explicat Tudó i Cap-

devila. El nou espectacle està concebut en dos actes. *Aparences* ocupa la segona part del muntatge. La primera està formada per una selecció de quatre danses: *Miscel·lània Celta*, *Jota de la Poble de Massaluça*, *Suite Pirinenca* -formada per balls andorrans i del Pallars- i *Ball de gitanes del Vallès*. «Es tracta de quatre peces que han deixat petjada en l'itinerari d'aquests últims cinc anys, per la seva rellevància i per la bona acollida que han tingut, que ha consolidat la secció de veterans, més concretament en la interpretació de les dues últimes», va explicar Sandra Tudó durant els preparatius del muntatge. L'espectacle interpretat pel cos de dansa i la secció de veterans es va estrenar el 21 de gener a l'Auditori Nacional.

Escena de l'espectacle 'Aparences' que es va estrenar al gener.

Dues visions de l'escalada tancaran el Cicle de cinema de muntanya i de viatges a Ordino

Cifuentes, convidat a l'Auditori

Un relat sobre cooperació a la Massana

Ordino ha volgut portar l'afició creixent a l'escalada a la gran pantalla incloent tres projeccions d'aquesta disciplina en el Cicle de cinema de muntanya i de viatges que va arrencar a la Massana el dia 1 de febrer amb el fotògraf de curses de muntanya Jordi Saragossa. L'última sessió al Teatre de les Fontetes serà l'1 de març amb el títol *Ciudadans compromesos*. El cooperant andorrà Jaume Planella explicarà l'experiència viscuda en un camp de refugiats sirians a Grècia l'estiu passat.

Després de la visita de David Fusté i l'experiència de *Solo Base* filmada per Xavier Coll al costat d'un altre gran escalador i saltador, Turko Ortiz, reprenem el Cicle a l'Auditori Nacional el 16 de març. L'emoció està assegurada gràcies a la presència de l'escalador Pedro Cifuentes, que just acaba de tornar de la Patagònia xilena i compartirà amb nosaltres un dels intents de coronar en solitari la Torre sense Nom, al Pakistan. Es tracta d'una de les vies més llargues del món, on s'escalen 1.600 m de paret.

L'escalador català Samuel Colomer tancarà el 30 de març les projeccions a Ordino amb el documental *Homo Montserratinus. Història sobre la involució humana*. La cinta té com a punt de partida els valors de l'escalada i va més enllà en la comparació entre la modalitat esportiva i l'estil més clàssic dels alpinistes. El respecte per l'entorn i el patrimoni d'un lloc simbòlic per l'alpinisme català com és Montserrat; el fet d'afrontar el risc i la por com a part del repte, la seguretat i l'evolució, són alguns dels conceptes morals que planteja el protagonista a la projecció que tancarà l'edició del Cicle de cinema de muntanya i de viatges.

1. David Fusté, protagonista de la primera sessió del Cicle de cinema de muntanya i de viatges, acompanyat del conseller de Turisme i Esports, Jordi Serracanta. 2. L'escalador Samuel Colomer a Montserrat. 3. Pedro Cifuentes cordat al Pakistan.

Dia Internacional de les Muntanyes

Les dones van ser les protagonistes el Dia de les Muntanyes, celebració que va tenir lloc a Ordino el 12 de desembre passat amb la projecció del documental italià *Bring the sun home* («Portar el sol a casa»). La presentació va anar a càrrec de la ministra de Medi Ambient, Silvia Calvó, la cònsol Gemma Riba i la directora del Festival Picurt, Montse Guiu. Aquest certamen va destacar la cinta amb el Premi Gall Fer en l'edició 2016. *Bring the sun home* també va guanyar el Premi del públic al 13è Festival de Cinema i Drets Humans de Sant Sebastià. El documental posa el focus en un grup de

dones llatinoamericanes que prenen part en una missió única: portar llum i energia solar als llocs més remots del planeta, un projecte de l'Indian Barfoot College. Aquestes dones esdevenen enginyeres solars després de sis mesos intenses de curs a l'Índia, lluny de la seva terra i de les seves famílies, on coincidirán amb quaranta dones d'altres països i continents. La pel·lícula està dirigida per Chiara Andrich i Giovanni Pellegrini, va ser rodada el 2013 i es pot veure al canal YouTube. Andorra Sostenible i la Comissió Nacional per a la Unesco han estat altres entitats col·laboradores en l'organització d'aquest acte.

Montse Guiu, Silvia Calvó i Gemma Riba, a la presentació.

Reunió de poble

Presentació del Pla director d'Ordino-Arcalís

Dimarts 28 de febrer, a les 21 h, a l'ACCO

Reportatge

La reunió de poble exposa un any de mandat marcat per la comunicació i la transparència

Preocupació per la velocitat a la CG-3

Enfortir la comunicació amb la ciutadania i treballar d'una manera transparent ha estat una prioritat en el nou mandat encapçalat per J. Àngel Mortés i Gemma Riba. Un any després de guanyar les eleccions, els cònsols i els consellers van convocar els ciutadans de la parròquia a una reunió de poble per explicar la feina feta durant els primers 365 dies de govern i apuntar les línies de treball dels pròxims tres anys, marcats per un nou marc pressupostari. Tot i que l'assistència de públic no

Mortés i Riba apunten les línies de treball fins al 2019

va ser nombrosa, els presents van seguir atentament l'exposició, que va durar una hora escassa, i van mostrar interès en qüestions com Arcalís i les infraestructures viàries en el torn de preguntes. La primera demanda va anar orientada a conèixer el cost del pla director que ha de donar les respostes a la viabilitat econòmica de l'estació, i la segona es va centrar en el poble d'Arans i l'excés de velocitat que es registra a l'entrada de la localitat, com a conseqüència de l'eixamplament de la carretera CG-3, fet que ha representat una preocupació per als veïns. Cal dir que durant les festes de Nadal, i com a mesura dissuasiva, es va incrementar la presència d'agents de circulació en aquesta via per l'afluència de vehicles en direcció a Arcalís que no respecten els límits de velocitat ni els avançaments. A la reunió també es va demanar als polítics on seria la ubicació definitiva de la parada de bus, a Arans, que permet el desplaçament dels escolars menors d'edat.

La compareixença va anar a càrrec exclusivament dels dos cònsols, Mortés i Riba; la resta de consellers es van quedar

Consellers i conselleres van seguir des de la primera fila la intervenció dels cònsols en la reunió de poble, a l'ACCO.

a primera fila. Entre ells hi havia també la consellera de la minoria Sandra Tudó. Així va quedar expressa, un cop més, la voluntat d'integrar i treballar en equip amb les conselleres liberals.

L'explicació sobre les campanyes de comunicació ciutadana com la treta de neu o el llançament de la nova app Ordino és viu, amb la consegüent millora del Servei d'Atenció Ciutadana, va deixar palès un cop més el tarannà dialogant dels cònsols, que també s'han preocupat de conèixer l'opinió de la gent gran de la parròquia instaurant xerrades periòdiques a la Casa Pairal. Quant al full de ruta per als tres anys vinents, té com a punt de partida el capítol d'inversions, que destinarà 5,7 milions d'euros als grans projectes que hi ha sobre la taula: donar continuïtat a la xarxa de calor per abastir d'energia renovable altres edificis públics, a banda del CEO que ja funciona; l'acabament de la xarxa separativa d'aigües, i la reforma de les Escoles Velles, un cop aprovats per Consell els imports i les diferents fases en què es portaran a terme les obres que donaran lloc al nou centre sociocultural de la parròquia, que es confia que estigui operatiu a finals del 2018.

Consellers generals, excònsols i veïns van assistir a la compareixença pública.

Finalment també es consolidarà la reforma del CEO amb les últimes intervencions que haurien de millorar la zona de vestidors, després de conèixer un informe en què s'avaluaran les mancances actuals de l'equipament esportiu per deixar el

projecte tancat definitivament. Altres novetats que es van avançar en la reunió de poble van ser la prova pilot que es farà a l'Escola bressol d'Ordino, amb un programa per introduir les intel·ligències múltiples en l'ensenyament. El sistema con-

sisteix a treballar totes les intel·ligències de l'ésser humà i trencar amb el concepte tradicional que es treballa a les aules. Es potencien capacitats diverses com la musical, l'existencial, la logicomatemàtica o la interpersonal, entre d'altres.

Noces de plata del Trofeu Borrufa

El Trofeu Borrufa ha celebrat aquest 2017 les noces de plata. Vint-i-cinc anys d'història d'una mini Copa del Món d'esquí d'infants per la qual han passat grans campions.

El somni el van fer possible un grup d'ordinencs emprenedors, de manera voluntària i desinteressada, amb el suport del Comú d'Ordino, l'estació d'Ordino-Arcalís i la col·laboració d'un incipient ECOA.

Durant aquest 25 anys s'han aplegat més d'una cinquantena de països provinents dels cinc continents. El trofeu, que es disputa en les categories sub-14 i sub-16 en les disciplines d'eslàlom, gegant, combinada i supergegant, ha permès als corredors andorrans mesurar les seves forces amb esquiadors d'arreu.

El Borrufa té l'epicentre logístic a Ordino, on s'allotgen les delegacions, cosa que genera a la parròquia un important retorn directe.

El Trofeu Borrufa té el suport del Comú d'Ordino, de Crèdit Andorrà i del Govern, i des d'aquesta edició està organitzat per Vallnord Ordino-Arcalís juntament amb la FAE, l'ECOA i voluntaris imprescindibles, alguns dels quals hi són des de la primera edició, com Josep Maria Font (Piu) -*alma mater* del Trofeu- i Carmela Fernández, entre d'altres. «El volem 25 anys més». Amb aquestes paraules, el cònsol major d'Ordino, J. Àngel Mortés, va expressar en el

seu discurs oficial l'interès per seguir celebrant el trofeu, i va destacar que és «una gran competició que té molta repercussió a la parròquia i a tot el país».

En aquesta edició del 2017, que es va celebrar del 30 de gener al 2 de febrer, hi van participar 230 corredors provinents de 22 països, que van conformar un total de 31 equips, ja que molts participen en més d'un equip i competeixen en les disciplines de supergegant, eslàlom, gegant i combinada alpina. La Federació Andorrana d'Esquí (FAE) ha estat representada per deu esquiadors en l'equip 1 i deu més en l'equip 2.

«És una fita esportiva més que consolidada, dedicada a joves esquiadors que ocuparan llocs importants en competicions d'alt nivell en el futur», destaca Joan Ramon Mas, director de màrqueting de Crèdit Andorrà, entitat bancària que hi dona suport des de fa disset anys.

El president de l'actual comitè organitzador del trofeu, Xabier Ajona, remarca que «és una iniciativa que va néixer gràcies a un grup de gent que creien que era bo en aquella època fer una prova d'esquiadors joves, i nosaltres continuem amb la intenció de fer passos endavant. El curs passat va tenir un impacte econòmic de 127.000 euros a la parròquia d'Ordino».

Que una competició compleixi 25 anys vol dir que té molt bona salut. I que per molt anys segueixi així!

A dalt, la ministra Gelabert i el cònsol Mortés després del lliurament de medalles al podi. Al centre, Foster, la tercera classificada U14, i a baix, Xavier Cornella, 3r U16.

Una nova experiència Airstream a Ordino-Arcalís

Ordino-Arcalís ofereix una experiència a la caravana americana Airstream.

Aquesta temporada, Arcalís ofereix als seus visitants una oportunitat única de viure una experiència extraordinària: passar la nit a més de 2.000 metres d'altitud, en plena natura, allotjats en una caravana americana Airstream adaptada amb tot luxe de detalls: capacitat per a quatre persones, WC, dutxa, cuina, etc.

Installada dins del domini esquiable, a la zona de l'Abarsetar, disposa d'un sistema de patins que permet moure-la amb una màquina trepitjaneu, de manera que la seva ubicació

pot variar segons les condicions meteorològiques i l'època de l'any, per gaudir dels llocs més privilegiats de l'estació.

Pensada per a una estada en parella, també és apta per a famílies i amics, amb una capacitat de fins a quatre persones. Gaudir de la posta de sol, el cel estelat i el silenci de la muntanya, o de l'espectacular alba, posar-se després els esquís i fer les primeres baixades del dia, això és el que ofereix aquesta nova experiència, que els divendres, dissabtes i dies de lluna plena es pot completar amb un

sopar excepcional al restaurant La Borda de la Coma, on es pot assaborir una extraordinària fondue i carns a la brasa.

L'experiència inclou un lot de benvinguda gentilera de Schweppes per fer un gintònic i un espectacular obsequi de la línia Lifestyle d'Original Buff. El preu és de 215 € la nit per a dues persones (inclou sopar a la caravana i esmorzar a la cafeteria de l'estació), amb un suplement de 32 € per persona (màxim 4). Informació i reserves: arcalisonline@vallnord.com o al telèfon +376 739 600.

Aspecte interior de la caravana instal·lada a la Coma del Forat.

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

BOMBERS	118
EMERGÈNCIES	112
HOSPITAL	871 000
INFORMACIÓ DEL TRÀNSIT	1802 1802
INFORMACIÓ NACIONAL	111
INFORMACIÓ INTERNACIONAL	119
POLICIA	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

ATENCIÓ CIUTADANA (24 H)	
I CIRCULACIÓ	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
COMU D'ORDINO	878 100
DESPATX PARROQUIAL	835 014
OFICINA DE TURISME	878 173
SAD (Servei d'Atenció Domiciliària)	878 139
	337 795

Busos

L6

Sortides des d'Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

L6B

Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts

Aquest servei no circularà els dies de Meritxell, de Nadal i de Cap d'Any

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius, festes majors de capitals de parròquia i dies assenyalats

Primera sortida d'Andorra la Vella,

Príncep Benlloch:

a les 22.30 h, cada 1.30 hora

Primera sortida d'Ordino, la Closa:

a les 23 h, cada 1.30 hora

Última sortida d'Andorra la Vella,

rotonda les Costes:

a les 4 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT

Sortides des d'Ordino

Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h

Sortides des del Serrat

Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

'GALETTE DES ROIS'

Els alumnes de francès de la Casa Pairal van reprendre les classes després de festes amb la preparació i el tast d'una *galette des rois*.

FIRA DE NADAL

L'Era d'Ordino va obrir les portes per ampliar la Fira de Nadal, que enguany es va inspirar en l'ambientació dels mercats nòrdics.

CONCERT DE NADAL

L'església parroquial es va omplir de gom a gom per escoltar el Concert de Nadal amb l'Orfeó Andorrà, formació convidada, i la Coral Casamanya.

INNOCENTADA

El cònsol J. Àngel Mortés va anunciar la incorporació a la Junta de Govern de les conselleres Sandra Tudó i Eva Choy, en el Consell dels Sants Innocents.

REBUDA DELS REIS MAGS

Cònsols i conselleres van esperar a la porta de l'ACCO l'arribada dels Reis Mags per donar-los la benvinguda abans de començar la representació dels Pastorets.

BREUS

PEP NAUDI

El surfista ordinenc Pep Naudi va fer segon podi i la millor exhibició dels *riders* andorrans a la competició El Dorado Freeride, que va disputar la segona etapa a Ordino-Arcalís.

TRETA DE NEU

El cònsol va agrair públicament la col·laboració ciutadana i la paciència durant la treteta de neu, servei que ha registrat una vuitantena de trucades per incidències.

L'HORT A LA TAULA

El projecte de la ludoescola per transmetre als infants els valors dels horts, coordinat per la dietista i nutricionista de VitalEsport Alba Reguant, va ser premiat a l'11è Concurs d'iniciatives ambientals.

ZONES HUMIDES

El 2 de febrer es va celebrar el Dia Mundial de les Zones Humides. El Comú ha previst una sortida al juny al Parc natural de la vall de Sorteny per conèixer aquests hàbitats protegits.

ANDORRA ULTRA TRAIL

Cims Màgics va tancar les inscripcions per a la Ronda dels Cims al febrer. L'organització estrena una nova cursa per parelles de 233 km i 20.000 m de desnivell positiu.

PORTES OBERTES

La Capsa, espais de creació, organitza una jornada de portes obertes per donar a conèixer els espais i les disciplines artístiques i els tallers creatius que s'hi imparteixen.

NOUS HORARIS

A partir de l'1 de gener van entrar en vigor els nous horaris de l'edifici administratiu del Comú, de 8 a 16 h, amb els quals el Servei de Tràmits amplia una hora l'atenció al públic.

ASSAJOS CAMELLES

Els assajos per cantar les Caramelles es faran els dissabtes 18 i 25 de març, i 1, 8 i 15 d'abril, de 5 a 6 de la tarda, a l'Escola de Música de les Valls del Nord. La cantada serà el diumenge 16 d'abril.

NOVA APP

El conseller Xavier Herver i el cap de Comunicació, Agustí Guimerà, van presentar als mitjans la nova app ciutadana *Ordino és viu*.

ENCESA DE LLUMS

L'encesa de llums de Nadal va anar precedida d'un espectacle de carrer i una xocolatada per als infants de la parròquia.

RUA DE CARNAVAL

Els escolars d'Ordino van sortir al carrer per celebrar el Carnaval en una rua pel carrer Major que va acabar a Prat de Call.

FONT BLANCA

Els corredors a la línia de sortida de la Coma del Forat, a Arcalis, a punt per disputar la prova de la Copa del Món d'esquí de muntanya Font Blanca, el 21 de gener.

ESCUDELLA

Els cònsols i el conseller Duró van compartir l'escudella de Sant Antoni amb els usuaris de la Casa Pairal, tal com marca la tradició.

No et perdis...

març

Cultura

**Dimecres 1
a les 20.30 h**
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD.
'IRÈNE',
DE PIERRE LEMAITRE
Biblioteca comunal
de la Massana

Cultura

**Dijous 16
a les 21 h**
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES.
'TORRE SIN NOMBRE. UNA
LUCHA EN SOLITARIO
LLEVADA AL LÍMITE',
DE PEDRO CIFUENTES
Auditori Nacional

Cultura

**Dissabtes 18 i 25
De 17 a 18h**
ASSAJOS DE CARMELLES
Escola de Música de les Valls
del Nord, Ordino

Benestar social

**Dimarts 21 i 28
a les 21.30 h**
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD.
CONNEXIÓ ABANS QUE
CORRECCIÓ: 'GUANYAR-SE'
ELS NENS EN COMPTES DE
'GUANYAR-LOS'
L'Indret, la Massana

Cultura

**Dijous 30
a les 21 h**
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES.
'HOMO MONTSERRATINUS.
UNA HISTÒRIA SOBRE
LA INVOLUCIÓ HUMANA',
DE SAMUEL COLOMER
Auditori Nacional

Cultura

**Dimecres 1
a les 21 h**
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES.
'CIUTADANS COMPROMESOS',
DE JAUME PLANELLA
Teatre de les Fontetes,
la Massana

Cultura

Dissabte 4
JORNADA DE PORTES
OBERTES
La Capsa,
Espais de creació

abril

Cultura

Dissabtes 1, 8 i 15
De 17 a 18h
ASSAJOS DE CARMELLES
Escola de Música de les Valls del Nord, Ordino

Benestar social

Dimarts 4 i 11
a les 21.30 h
ESCOLA DE MARES I PARES DE LES VALLS DEL NORD. PER QUÈ ELS NENS FAN EL QUE FAN?
Casa Pairal, Ordino

Cultura

Dimecres 5
a les 20.30 h
CLUB DE LECTURA DE LES VALLS DEL NORD. 'UNA ESCLETXA DE LLUM', D'ANDREA CAMILLERI
Biblioteca comunal d'Ordino

Gent gran

Dimecres 5
VISITA AL MUSEU DE LA XOCOLATA DE BARCELONA I RECOLLIDA DE LA MONA DE PASQUA A ANGLÉSOLA
Casa Pairal

Cultura

Del divendres 7 al diumenge 9
KUNSTANK. CONTENIDOR D'ART AMB DOMÈNEC MONTANÉ
Prat de Call

Cultura

Diumenge 16
a les 12 h
CANTADA DE CARMELLES
Plaça Major i carrers del poble

Cultura

Dilluns 24
a les 17 h
DIADA DE SANT JORDI. BERENAR I QUINTO
Casa Pairal

Gent gran

Dimarts 25
a les 18 h
CICLE DE XERRADES DEL SAD
Casa Pairal

Esports

Dissabte 27
a les 15 h
CAIAC EXTREM VALL D'ORDINO
La Cortinada

Esports

Diumenge 28
a les 9 h
CAIAC EXTREM VALL D'ORDINO
La Cortinada

maig

Cultura

Dimarts 9
a les 20 h
CICLE GEOGRAFIES: JAPÓ. EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES 'NIPPON', DE TORU MORIMOTO I TINA BAGUÉ
Sala La Buna

Benestar social

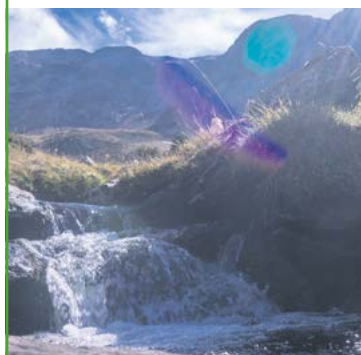
Dimarts 16 i 23
a les 21.30 h
ESCOLA DE MARES I PARES DE LES VALLS DEL NORD. COM MODELEM LES NOSTRES CONDUCTES? ALTERNATIVES AL CÀSTIG
L'Indret, la Massana

Gent gran

Dimarts 23
a les 18 h
CICLE DE XERRADES DEL SAD
Casa Pairal

Medi ambient

Dimecres 24
DIA EUROPEU DELS PARCS. SORTIDA GUIADA A LA VALL DE SORTENY

L'Ordino de...

Inka Bellés

Inka Bellés arribant al pic de Peyreguils a Arcalís, en un tram del recorregut de la Font Blanca original.

Respectar les decisions que un pren a la vida sembla una pràctica molt òbvia, però és poc habitual, i encara ho és menys estar content i segur d'haver-ho fet. L'esquiadora de muntanya Inka Bellés no ha hagut de triar, simplement continua el seu camí, i ara mateix aquest no és en el món de l'esquí, per sorpresa d'alguns i disgust de molts. «Sí, segur que trobaré a faltar el Xavi i tots els amics de la Federació de Muntanya, em tractaven com una autèntica princesa, sempre m'han cuidat molt; fins que s'hi va incorporar la Maria Fargues jo era l'única noia...». L'Inka va anunciar que penjava els esquís el mes d'abril passat i aquesta ha estat la primera Font Blanca en què no ha participat. Hi ha hagut moments memorables: «Recordo amb molta emoció la meva primera Pierra Menta en categoria sènior, una cursa mítica a Arêches-Beaufort, de quatre dies, amb 10.000 m de desnivell i un ambient increïble. Travessar els colls plens de gent animant emociona i et fa posar la pell de gallina. Per mi aquesta cursa defineix a la perfecció l'essència de l'esquí de muntanya». Però deixar la competició no significa deixar la muntanya

ni l'esport, ni la seva passió, l'esquí de muntanya. Això no impedeix que vulgui explorar altres facetes: «Sempre he tingut el cuquet de l'escriptura i vull estudiar periodisme literari. De moment em prenc un descans i aprofitaré per millorar l'anglès», diu aquesta ordinenca que, tot i no viure a la parròquia, va néixer i créixer a Ordino: «Per mi és la millor parròquia, en part perquè continua sent un poble i a mi m'encanta la vida de poble. Per sort no he vist grans canvis, crec que encara ha sabut guardar l'essència, o jo ho veig així». L'Inka Bellés practica l'esquí de muntanya des dels 8 anys, en té 26 i ha competit dels 16

fins ara. «És un esport fantàstic per practicar a Andorra i el boom d'aficionats que hi ha n'afavoreix el creixement professional. La FAM s'ha posat molt les piles per portar a terme projectes potents, i els clubs el van incorporant com una secció més. S'han fet molts passos endavant aquests últims anys, i enguany al Pirineu es faran tres proves», explica Bellés. La Font Blanca, la Serrera, l'Estanyó i el Casamanya són els seus cims favorits, però si hi ha un lloc on se sent realment com a casa és a la vall de Sorteny.

«La pista només serveix per fer sèries o practicar quan les condicions no et permeten sor-

tir, però la màgia de l'esquí de muntanya és el forapista», explica Bellés, que no es manifesta ni a favor ni en contra de la freqüentació de les pistes pels esquiadors de muntanya, però sí que es mostra categòrica quan diu: «La muntanya és de tothom i hem de trobar la manera de conviure-hi tots i respectar-la al màxim».

Pocs llocs ha trobat al món com Andorra després d'haver viatjat per moltes muntanyes d'Àsia, Amèrica i Europa amb la motxilla a l'esquena: «M'encanta tenir a tocar la muntanya, m'hi sento molt arrelada i no m'imagino vivint lluny d'aquí». Quant a pobles i cultures, es queda

amb Àsia. «Són gent excepcional, hem conegut gent molt rica i generosa sense posseir res. Viatjar m'ha ajudat molt a valorar el que tinc i a deixar moltes ximpleries de banda; relativitzaes molt».

Per a la gent que comença, reconeix que el millor consell és la prudència i viure al màxim de la muntanya, que és «l'autèntic tresor que tenim a Andorra», diu. A l'Inka no l'inquieta gens el temps en futur, vol viure el present i deixar-se portar pel que li va passant, com ha fet fins ara. Diu que és molt dolenta en orientació, però no té cap dubte que el camí s'ocuparà de guiar-la en aquesta nova etapa.

L'Inka és una gran companya i amiga, una persona tot terreny. A l'equip d'esquí de muntanya la trobem a faltar molt, aquest any, sigui per bé, per la seva alegria i simpatia, o per mal, perquè de tant en tant ens en feia alguna de grossa, però mai mai amb mala fe, això segur. Personalment he fet una grandíssima amistat amb ella durant els nostres anys de competició, hem intercanviat molt bons moments, algun de mitjanament bo i pocs de dolents. Dic que és tot terreny perquè, a part de l'esquí de muntanya de competició, fem moltes altres activitats junts: escalada, muntanya, pesca, bici..., fins i tot l'he portat a caçar algun cop. Però tot sempre a la muntanya, que és el nostre medi. Recordo el moment agre en què em va dir que deixava la federació i l'esquí d'alt nivell; tornàvem d'una excursió amb bicicleta i jo li vaig dir que no es precipités, que s'ho passés bé a l'estiu i que a la tardor ho decidís, però ja ho tenia massa clar i el meu consell no va servir de res. Va ser un cop dur. L'Inka, com tota persona, té virtuts i defectes, però una virtut molt valorada és la felicitat, és el reflex pur de la felicitat, i això al nostre equip, amb alts i baixos com en tot esport d'alt nivell, li anava molt bé. És una gran persona i arribarà on voldrà i com voldrà. Li desitjo molta sort en la seva nova etapa, i espero poder seguir xalant amb ella a la muntanya.

Xavi de l'Aldosa